Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
Viite: Lausuntopyyntö 22.09.2025
vastausosoite: LiV@eduskunta.fi

Suomen Akatemian lausunto asiasta: E 52/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: E-kirje: Komission tiedonanto: Tekoälyn maanosa -toimintasuunnitelma

Suomen Akatemia kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Suomen Akatemia pitää tärkeänä, että Suomi osallistuu aktiivisesti EU-tason valmisteluun tekoälyn kehittämiseksi, ja että TKI-toimijat ovat mukana tässä keskustelussa. Tekoäly on nopeasti kehittyvä teknologia, joka muuttaa yhteiskuntaa laajasti. Tutkimus ja TKI-toiminta laajemmin on keskeinen osa uuden murrosteknologian kehittämis- ja käyttöönottovaihetta.

Suomen Akatemia korostaa, että teknologian tutkimuksen lisäksi on tärkeää tutkia tekoälyä yhteiskunnallisena muutostekijänä ja ilmiönä, jotta ymmärrämme ja osaamme ennakoida sen yhteiskunnallisia vaikutuksia. Lisäksi on tärkeää kiinnittää huomiota ihmistieteelliseen tutkimukseen ihmisen ja tekoälyn suhteesta.

Suomen Akatemia korostaa tutkimukseen ja osaamiseen liittyviä tarpeita. Pitkäjänteinen perustutkimus ja soveltava tutkimus ovat välttämättömiä tekoälyn kestävän kehittämisen, käyttämisen ja uusien sovellutusten luomisen edellytyksiä. Osaamisen vahvistaminen kaikilla koulutusasteilla ja läpi työurien tukee laajan ja AI-luku- ja käyttötaitoisen osaajapohjan luomista ja varmistaa siten uusien ratkaisujen luomisen ja hyödyntämisen.

Suomen Akatemia pitää hyvänä, että Euroopan komissio lähestyy tekoälykysymyksiä monipuolisesti. Tällainen tarkastelu tukee kokonaisvaltaista päätöksentekoa, jossa huomioidaan teknologian eettiset, turvallisuuteen liittyvät ja taloudelliset ulottuvuudet. Monialainen näkökulma on välttämätön, jotta kehitys on sekä turvallista käyttäjän ja hyödyntäjien kannalta että yhteiskunnan kannalta kestävää.

Suomen Akatemia pitää erittäin myönteisenä, että komissio laatii vielä kuluvan vuoden aikana strategian, jossa tarkastellaan tekoälyn roolia tieteessä. Strategia tarjoaa mahdollisuuden luoda yhteiset pelisäännöt alalle, vahvistaa eurooppalaista tutkimusyhteistyötä ja tukea tiedeyhteisön kykyä hyödyntää tekoälyn tarjoamia mahdollisuuksia vastuullisesti ja tehokkaasti.

Suomen Akatemia

Suomen Akatemia tukee jatkossakin eduskuntaa ja hallitusta tekoälyä koskevien asioiden valmistelussa. Lisäksi Suomen Akatemia edistää suomalaisen tiedeyhteisön osallistumista eurooppalaisiin ohjelmiin ja strategioihin tekoälyn edelleen kehittämiseksi.

Johtaja Floora Ruokonen

Helsingissä 29.9.2025